

Provinciale Staten van Utrecht,
t.a.v. de commissiegriffier Omgevingsvisie de heer R.J. Poort,
Postbus 80300,
3508 TH Utrecht

Datum : 10 februari 2021
Dossier : RO
Betreft : Zienswijze Ontwerp Omgevingsvisie en ontwerp Interim Omgevingsverordening

Geachte Commissie,

Omwille van de beperkte tijd zal ik deze mondelinge toelichting zoveel mogelijk toespitsen op het onderdeel waarvan de reactie van Gedeputeerde Staten inhoudelijk naar de mening van de Stichting onjuist is en uw commissie wellicht op het verkeerde been zet.

Algemeen

Uw provincie en Stichting de Boom, eigenaar van het gelijknamige 1151 ha grote landgoed in Leusden, Woudenberg, Barneveld, Elst (Ut) en Bunschoten zijn op veel terreinen partners bij het realiseren van diverse ambities en natuurdoelstellingen.

Zienswijze

Zonnevelden in Groene Contourgebieden

Naar het oordeel van de Stichting dienen zowel de Omgevingsvisie als de Omgevingsverordening zodanig te worden aangepast dat het niet mogelijk is, ook niet onder voorwaarden, om zonnevelden te realiseren in Groene Contourgebieden. De reden hiervoor is, dat dit ten koste gaat van de mogelijkheden om nieuwe natuur te realiseren en/of waar dat wenselijk geacht wordt, de mogelijkheden en locaties om nieuwe natuur te verplaatsen naar de Groene Contour.

Gedeputeerde Staten ziet hier blijkens haar beantwoording geen probleem in omdat, zo stellen zij, bij vergunningen voor zonnevelden in de groene contour kort samengevat zal worden bepaald dat deze terreinen na verwijdering van het zonnepanelen tot natuur omgevormd moeten worden.

Er wordt wel eens gesteld dat zonnepanelen goed zijn voor de ontwikkeling van natuurlijke vegetaties omdat dit de grond van zonnevelden verschaalt. Als die gedachte bij het College leeft, dan gaat zij voorbij aan het effect van 15 tot 25 jaar beschaduwing door zonnepanelen alsmede het maaien en afvoeren, danwel begrazing door schapen, van de vegetatie die zich in de schaduw weet te handhaven.

Ten gevolge van beschaduwing stoppen vegetatie en grond namelijk met het opnemen van Koolstof (C) en ontstaat een schraal bodemvoedselweb. Mineralen, sporenelementen en andere voedingsstoffen die nodig zijn om het bodemmilieu te laten functioneren worden door dit gebrek

aan zonlicht niet meer gebufferd en aangevuld. De grond loogt uit en wat resteert is een verzuurd en schraal milieu met veel te weinig bodemleven.

Herstel van het bodemleven na een periode als zonneveld duurt tenminste tientallen jaren, als het al helemaal herstelt. Als voorbeeld: Onderzoek van het NIOO-KNAW (Nederlands Instituut voor Ecologie) heeft uitgewezen dat een normale omschakeling van gangbaar (agrarisch) naar natuurgrasland 30 jaar duurt voordat er weer sprake is van een goed ontwikkeld schimmeln netwerk. Als de panelen eenmaal weg zijn dan is de grond dus feitelijk ongeschikt geworden voor de ontwikkeling van natuur want juist voedselarme heischrale en blauwgrasland vegetaties behoeven een gezond bodemleven met de juiste mineralen en sporenelementen.

Als u meer wilt weten over het functioneren van de bodem mag ik u wel verwijzen naar onder andere het groeikrachtsysteem zoals gepubliceerd op

http://groeibalans.nl/uploads/groeikrachtsysteem/GroeiKrachtSysteem_incl_bijlage.pdf

Planten beschikken over de mogelijkheid om anorganische stoffen te transformeren naar organische stoffen, hiervoor hebben zij licht nodig als energiebron voor fotosynthese. In ruil voor synthetische organische stof hebben planten ook grondstoffen nodig in de vorm van anorganische voedingsstoffen: water, mineralen en koolstofdioxide. De meeste planten halen water en mineralen uit de bodem, koolstofdioxide wordt uit de lucht gehaald. De vertakking van het wortelsysteem en het uitschieten van de bovengrondse plantdelen vormen samen een netwerk waarin reservoirs gevormd zijn van anorganische voedingsstoffen. (Campbell, N. & Reece, J., 2005, pag. 756)

Wortels zijn belangrijk voor de opname van water, door een diepere wortelzone is er meer vocht beschikbaar en kan in droge periodes uit diepere grondlagen water worden benut, hierbij zijn de worteldichtheid en de worteldiepte van belang. (Hoving en Philipsen, 1999) Aan het uiteinde van de wortel van een plant zitten haarwortels, via deze haarwortels kunnen nutriënten in het bodemvocht worden opgenomen. Het aantal haarwortels wordt mede bepaald door de snelheid van de wortelgroei, de wortels moeten continu kunnen presteren voor maximale groei, productie en kwaliteit. (Horti Nova, 2008)

Doordat de plant wortellexudaten uitscheidt ontstaat een gevarieerd microleven rond de wortel. Hierdoor worden onder- en bovengrondse delen van de plant beschermd tegen infecties met ziektekiemen. Wanneer een grote verscheidenheid van microleven aanwezig is rondom de wortel, worden ziekteverwekkers voortdurend aangevallen, beconcurrereerd voor voedsel en opgegeten. Bij aanwezigheid van ziektekiemen gaat de plant meer wortellexudaten uitscheiden, hierdoor worden bacteriën gestimuleerd die op dat moment nodig zijn voor bescherming (Baars, 2000).

Zelfs de Brochure Zonnepanelen en natuur van de Topsector Energie geeft aan dat het vanuit natuurperspectief essentieel is om te kiezen voor een locatie waar door de ontwikkeling van een zonnepark de natuurwaarden gelijk blijven of bij voorkeur verbeterd kunnen worden.

Overigens leveren zonnepanelen ook electromog op. Het is bekend dat dit een negatieve invloed heeft op de microbiologische toestand van grond. Niet voor niets wonen mensen ook niet onder hoogspanningsleidingen.

Kortom: Zonnevelden zullen nodig zijn voor de energietransitie, maar zijn fnuikend voor planten- en bodemleven. Natuurvriendelijke zonnevelden bestaan niet en zijn op hun best wishful thinking, en wat het op zijn slechtst is mag u zelf invullen. Als u denkt dat zonnevelden een oplossing zijn om natuur te realiseren in de groene contour dan spant u het paard achter de wagen. Zonnevelden zullen ongetwijfeld mede nodig zijn voor de energietransitie, maar ze horen niet thuis in de groene contour!!!

Dank voor uw aandacht.

Ing. J.L. Scheffer
rentmeester